

**UCHWAŁA NR LXX/399/2023
RADY GMINY LUBOMIA**

z dnia 30 listopada 2023 r.

w sprawie: przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Lubomia na lata 2024-2029”

Na podstawie art. 18 ust. 1 i ust 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn.zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz.1249 z późn.zm.), po przeprowadzeniu konsultacji społecznych

**Rada Gminy Lubomia
uchwała, co następuje:**

§ 1.

Przyjąć Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Lubomia na lata 2024-2029.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierzyć Wójtowi Gminy Lubomia.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Lubomia

Andrzej Godoj

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJACYCH
PRZEMOCY DOMOWEJ
DLA GMINY LUBOMIA NA LATA 2024-2029**

- I.** Wprowadzenie
- II.** Definicja przemocy w rodzinie
- III.** Działania „przeciw przemocy” podejmowane na terenie Gminy Lubomia
- IV.** Adresaci i realizatorzy Programu
- V.** Monitorowanie programu
- VI.** Źródła finansowania

I. Wprowadzenie

Uchwalenie przez Radę Gminy Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Lubomia- - to zadanie wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej (art. 6 ust.2 pkt 1)

Celem strategicznym Programu jest przeciwdziałanie przemocy domowej, ochrona ofiar przemocy domowej oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy. Program określa zadania do realizowania, ukierunkowane na: rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie stosowania przemocy domowej, za którą sprawca ponosi odpowiedzialność moralną i prawną.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej określa dla samorządu gminnego następujące zadania:

1. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania Przemocy Przeciwdziałania Domowej i Ochrony Ofiar Osób Doznających Przemocy Domowej
2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową
3. Zapewnienie osobom dotkniętych przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia
4. Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Lubomia ma charakter długofalowy. Działania obejmują lata 2024-2029. W miarę potrzeb i sytuacji społecznych mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn.zm.)
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 910 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 165 z późn.zm.)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury Niebieskie karty oraz wzorów formularzy Niebieska karta

II. Definicja przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie – zwana także potocznie przemocą domową, to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, takich jak: małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, osoba pozostająca we wspólnym pożyciu, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, narażające te osoby w szczególności na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rodzaje przemocy:

- Przemoc fizyczna - popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielenie koniecznej pomocy, itp.
- Przemoc psychiczna - wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb, itp.
- Przemoc seksualna - wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety, itp.
- Przemoc ekonomiczna - odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspakajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, itp.

Statystyki ogólnopolskie donoszą, iż prawie jedna piąta małżeństw boryka się z przemocą. Zbliżona liczba rodziców może krzywdzić swoje dzieci. Przemoc wobec osób starszych nie jest kwestią dobrze poznaną, ale coraz częściej uznawana jest jako problem społeczny.

Zachowania ludzi nacechowane są coraz większym egoizmem i okrucieństwem, których głównym motywem jest zadawanie bólu i cierpienia innej osobie. Niemal każdego dnia media donoszą o kolejnych pobiciach, gwałtach, maltretowanych dzieciach i śmierci ludzi w wyniku przemocy. Wielokrotnie nie chcemy widzieć wokół nas zła, które ma miejsce. Udajemy, że nie widzimy, nie słyszymy krzyków docierających zza sąsiednich drzwi, nie zwracamy uwagi na siniaki pobitego dziecka. W dzisiejszych czasach przemoc uważana jest również jako towar, taktowana jako rozrywka i zabawa. Bardzo chętnie oglądamy filmy akcji, wyposażamy dzieci w nowe nośniki informacji, kupujemy gry komputerowe, nasiąknięte agresją. Przemoc stała się nieodłączną częścią naszego życia. Na każdym kroku jesteśmy narażeni na atak ze strony innych ludzi. Wszyscy spotykamy się z przemocą i najczęściej odgrywamy jedną z trzech ról: ofiary, sprawcy lub świadka, a wielu z nas ma doświadczenie z każdą z nich.

Wśród kryteriów pozwalających odróżnić przemoc domową od innych form i zaniechań wymienia się:

- motywy sprawcy są zazwyczaj niemożliwe do sprawdzenia,
- celowość działania sprawcy – nie są to przypadkowe działania, czy będące zbiegiem okoliczności i nieszczęśliwe wypadki – są to działania zaplanowane,
- zachowania krzywdzące drugą osobę, ich typy, rodzaje i formy,
- relacja władzy czy autorytetu służąca budowaniu patologicznej mocy,
- konsekwencje u ofiary w różnych sferach jej życia,
- łamanie prawa oraz społecznie konstruktywnych norm i zasad dotyczących kontaktów międzyludzkich, odwoływanie się do norm „z pogranicza”, a nie do prawa,
- używanie i odwoływanie się do destrukcyjnych i patologicznych mitów danego środowiska,
- dynamika (narastanie) przemocy i jej procesy

Warto podkreślić, że przemoc jest zjawiskiem społecznym. Nie ma żadnych granic, dotyczy szeroko rozumianego społeczeństwa. Przemoc wobec najbliższych związana jest ze zwykłym, codziennym przejawem funkcjonowania rodziny, a jej występowanie jest częste i na tyle powszechne, że zjawisko to jest aprobowane kulturowo, a ofiary przemocy często pozostają z tym problemem same.

Przyczyny pozostawiania ofiar przy sprawcy, wynikają przede wszystkim z ich zależności od oprawcy, z trudności mieszkaniowych, z przekonań kulturowych, religijnych, nacisków, jakim są poddawane ofiary ze strony sprawcy, a także rodziny, kolegów, sąsiadów. Ponadto ogromną rolę odgrywają więzi emocjonalne. Osoba doświadczająca przemocy w całym jej cyklu wierzy w to, że sprawca nie chciał, kocha, ale nie umie wyrażać tej miłości. Często też tłumaczy zachowanie oprawcy.

Przemoc pozostawia oprócz blizn fizycznych, również zmiany psychiczne i emocjonalne, zarówno wśród dzieci, jak i dorosłych.

Do psychologicznych przyczyn przemocy należą: niska samoocena, niezdolność do empatii, brak samokontroli, niewłaściwy obraz ofiary przemocy, niezdolność do nawiązywania prawidłowych więzi społecznych, poczucie osamotnienia, depresja itp.

Przemoc domowa ma najczęściej poważne konsekwencje fizyczne i psychiczne dla ofiar przemocy, stanowi tym samym zagrożenie życia. Skutki fizyczne obejmują obrażenia – od rozcięć i siniaków, pęknięć skóry i ugryzień, a do poważniejszych, prowadzących do długotrwałych stanów, takich jak utrata słuchu, poronienia, problemy ginekologiczne, zespół jelita drażliwego. Skutki dla zdrowia psychicznego obejmują natomiast: strach, depresję, obniżone poczucie własnej wartości, zaburzenia lękowe, bóle głowy, zaburzenia obsesyjno-kompulsywne, zespół stresu pourazowego (PTSD). Dysfunkcje seksualne i zaburzenia odżywiania.

Problemy utrudniające pracę pomocową na rzecz rodziny doznającej przemocy to: m. in.:

- obawy ofiar przemocy przed sprawcą i ich wycofywanie się ze współpracy ze służbami
- nieefektywność pracy wymiaru sprawiedliwości (długie procedury sądowe, umarzanie spraw, brak nadzoru kuratorskiego)
- brak ośrodków szybkiej interwencji

III. Działania „przeciw przemocy” podejmowane na terenie Gminy Lubomia

1. Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej (ZI).

Zmiana z dniem 26.06.2023 r. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie - wprowadziła ustawę o przeciwdziałaniu przemocy domowej (zwanej dalej „ustawą”), która to ustawa, podobnie jak poprzednia, narzuca konieczność zintegrowania wszystkich służb i instytucji działających na polu przeciwdziałania przemocy w rodzinie - w jeden zespół interdyscyplinarny. W związku z tą zmianą ustawową - zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie powołany zarządzeniem Wójta Gminy Lubomia w 2011 r. uległ rozwiązaniu.

Wójt Gminy Lubomia ponownie - z podmiotami (Jednostkami), które obligatoryjnie mają wchodzić w skład zespołu (j/n) zgodnie z art. 9 a ust.3 – 5 ustawy - z dniem 11.09.2023 r. zawarł Porozumienia, w których Jednostki imiennie wyznaczyły swoich przedstawicieli do prac w zespole.

Na tej podstawie zarządzeniem Wójta Gminy Lubomia z dnia 18.09.2023 r. został powołany nowy Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Lubomia (ZI).

W skład Zespołu wchodzi 17 osób tj.: 4 przedstawiciele Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubomi, 3 przedstawiciele Policji: komendant + 2 dzielnicowych z Policji w Gorzycach, 3 przedstawiciele oświaty tj. 2 pedagogów szkolnych oraz 1 nauczyciel (ze SP z Syryni i Lubomi), 1 przedstawiciel ochrony zdrowia tj. pielęgniarka z Przychodni Lekarskich Novum- med, 1- z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Urzędzie Gminy w Lubomi, 1 kuratorów z Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śl. (z wydz. Karnego) ,1 przedstawiciel organizacji pozarządowej ze Stowarzyszenia Młodzieżowego Klubu Sportowego, 1 psycholog i 1 pedagog z Poradni Pedagogiczno- Psychologicznej w Wodzisławiu Śl., 1 prokurator z Prokuratury Rejonowej w Wodzisławiu Śl.

Zgodnie ze znowelizowaną ustawą o przeciwdziałaniu przemocy **posiedzenia Zespołu** Interdyscyplinarnego odbywają się w pełnym składzie 1 x na 2 miesiące .

Obsługę biurową Zespołu zapewnia Ośrodek Pomocy Społecznej.

1) Do zadań zespołu należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3-5, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzenie ich wykonania właściwym podmiotom;
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym;
- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym
- 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia o którym mowa w art. 66c ustawy z 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń.

2. Działalność grup diagnostyczno- pomocowych

W celu dokonania diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej, zespół powołuje do każdego przypadku założenia „Niebieskiej Karty” grupę diagnostyczno-pomocową. Grupy są prowadzone w zależności od potrzeb wynikających z problemów występujących w indywidualnych przypadkach.

Zespół powołuje grupę niezwłocznie – nie później niż w terminie 3 dni od dnia otrzymania zgłoszenia o podejrzeniu wystąpienia przemocy domowej/ otrzymania formularza Niebieskiej karty , a następnie w ciągu 5 dni odbywa się posiedzenie grupy.

2. W skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi:

- 1) pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej;
- 2) funkcjonariusz Policji

W skład grupy diagnostyczno-pomocowej mogą także wchodzić:

- pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- asystent rodziny;
- nauczyciel wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego;
- osoby wykonujące zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny;
- przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Do prac w grupach mogą także wchodzić: pedagog, psycholog, terapeuta lub przedstawiciele podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Jeżeli sprawa dotyczy osób objętych nadzorem kuratorskim w skład grupy wchodzi również zawodowy kurator sądowy lub wskazany przez kierownika zespołu kuratorskiej służby sądowej społeczny kurator sądowy.

Na posiedzeniu grupa diagnostyczno-pomocowa w obecności zaproszonej osoby doznającej przemocy domowej dokonuje analizy sytuacji w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej i we współpracy z osobą doznającą przemocy domowej, opracowuje indywidualny plan pomocy albo rozstrzyga o braku zasadności podejmowania działań.

Do zadań grup diagnostyczno-pomocowych należy w szczególności:

- 1) ocena sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz stosujących przemoc domową;
- 2) realizacja procedury „Niebieskie Karty” w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej,
- 3) realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 5) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowania osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno-terapeutycznych
- 6) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń;
- 7) monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) zakończenie procedury „Niebieskie Karty”;
- 9) dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę:
 - a) uznania braku zasadności wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”,
 - b) wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”;
- 10) informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Członkowie grup diagnostyczno-pomocowych wykonują swoje obowiązki w ramach obowiązków zawodowych lub służbowych.

3. Rozpoczęcie procedury poprzez założenie „Niebieskiej Karty”

Wszczęcie procedury w związku z podejrzeniem przemocy domowej następuje poprzez wypełnienie formularza Niebieskiej Karty, a konkretnie rozpoczęcie rozpoczyna wypełnienia formularza „Niebieska Karta – A”, w przypadku podejrzenia stosowania przemocy domowej lub zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej.

W formularzu „Niebieska Karta – A” wskazuje się wszystkie osoby doznające przemocy domowej i wszystkie osoby stosujące przemoc domową.

Osoba wszczynająca procedurę podejmuje działania interwencyjne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy domowej polegające w szczególności na:

- 1) zapobieżeniu zagrożenia dla życia lub zdrowia osoby doznającej przemocy domowej, w tym informowaniu Policji
- 2) udzieleniu osobie doznającej przemocy domowej pierwszej pomocy przedmedycznej lub zapewnieniu pomocy medycznej;
- 1) zaspokojeniu podstawowych potrzeb, w tym udzieleniu wsparcia i poradnictwa, w szczególności od przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń działających na rzecz osób doznających przemocy domowej

Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” osobie doznającej przemocy domowej przekazuje się formularz „Niebieska Karta – B”, zawierający pouczenie dla osób doznających przemocy domowej o formach i instytucjach wsparcia;

Wypełniony formularz „Niebieska Karta – A” niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni roboczych od dnia wszczęcia procedury, przekazuje się do zespołu interdyscyplinarnego, a który następnie jest przekazywany grupie diagnostyczno-pomocowej.

Na posiedzeniu grupy diagnostyczno-pomocowej ustalenia dokonane z ofiarą odnotowuje się w formularzu NK –c, a ustalenia ze sprawcą w formularzu NK-D.

Jeżeli zachodzi podejrzenie, że osoba stosująca przemoc domową dopuściła się po raz kolejny stosowania przemocy domowej w trakcie działań realizowanych przez grupę diagnostyczno-pomocową, grupa diagnostyczno-pomocowa wypełnia ponownie część w formularzu „Niebieska Karta – C” w zakresie niezbędnym do udokumentowania nowego zdarzenia.

4. Zadania pracownika socjalnego podejmowane w ramach procedury „Niebieskiej karty”

W ramach procedury pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej:

- 1) diagnozuje sytuację, potrzeby i zasoby osoby doznającej przemocy domowej;
- 2) udziela kompleksowych informacji o:

możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób doznających przemocy domowej,

- 3) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej;
- 4) zapewnia osobie doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc,
- 5) bierze udział w opracowaniu przez grupę diagnostyczno-pomocową indywidualnego planu pomocy;
- 6) może prowadzić rozmowy w szczególności o prawnokarnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej oraz informować osobę stosującą przemoc domową o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii, udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

5. Zadania funkcjonariusza policji podejmowane w ramach procedury „Niebieskiej karty”

W ramach procedury funkcjonariusz Policji:

- 1) udziela osobie doznającej przemocy domowej niezbędnej pomocy, w tym udziela pierwszej pomocy przedmedycznej;
- 2) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby

doznającej przemocydomowej;

- 3) podejmuje, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób doznających przemocy domowej, włącznie z zastosowaniem na podstawie odrębnych przepisów w stosunku do osoby stosującej przemoc domową środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania;
- 4) przeprowadza, o ile jest to możliwe, z osobą stosującą przemoc domową rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne oraz wzywa osobę stosującą przemoc domową do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;
- 5) przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;
- 6) podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w środowisku domowym, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb określonych przez grupę diagnostyczno-pomocową;
- 7) dokonuje niezbędnych ustaleń w zakresie udziału osoby stosującej przemoc domową w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 8) informuje, w formie notatki urzędowej, zespół interdyscyplinarny o działaniach podejmowanych wobec osoby doznającej przemocy domowej oraz osoby stosującej przemoc domową, w tym w szczególności o udziale w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

Po zakończeniu procedury grupa diagnostyczno-pomocowa podejmuje działania monitorujące, o których mowa w art. 9h ust. 3 ustawy, polegające w szczególności na składaniu wizyt sprawdzających stan bezpieczeństwa, także w związku z zakończoną procedurą, poradnictwie i udzielaniu wsparcia. Rodzaj, formę oraz sposób realizacji działań, określa grupa diagnostyczno-pomocowa.

6. Dane liczbowe dotyczące pracy zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w latach 2017 – 2022 tj. w okresie programu funkcjonowania 2017-2023

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie. *Procedura „Niebieskiej Karty” i pomocy ZI na terenie Gminy Lubomia.*

Rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 do 31 lipca
Liczba osób objętych pomocą zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych	49	76	35	77	80	91	36
Liczba sporządzonych „NK”	16	31	11	19	24	25	16

Liczba sporządzonych kart „C”	11	18	9	12	11	17	15
Liczba sporządzonych kart „D”	8	11	8	13	10	14	8
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	4	3	4	4	3
Liczba spotkań Grup Roboczych	19	28	22	15	18	23	20
Liczba zawiadomień przesłanych do Policji	4	8	3	7	5	10	3
Liczba zawiadomień przesłanych do prokuratury	4	6	4	2	4	6	6
Liczba zawiadomień przesłanych do Sądu	5	3	2	2	3	4	6
Liczba zawiadomień przesłanych do GKRPA.na leczenie odwykowe	11	10	5	4	6	8	2
Liczba skierowań do uczestnictwa w zajęciach edukacyjno-korekcyjnych	0	1	0	0	0	2	3
Liczba skierowań do innych instytucji pomocowych (np. psycholog,pedagog,mediator porady prawne,inne)	0	2	0	1	0	3	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Jak wskazują powyższe dane liczba sporządzanych Niebieskich kart (NK) utrzymuje się przez lata na zbliżonym poziomie. Spadek zanotowano w 2019 r. kiedy to konieczność dość ścisłej izolacji domowej nie pozwalała na zbieranie się w grupach (zespołach). Ale już po tym roku widać wzrost zakładanych NK .Analogicznie przekłada się to na liczbę osób objętych pomocą zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych.

7. Asystent rodziny jako forma wsparcia rodzin, w tym z problemem alkoholowym

Jednym z ważniejszych działań skierowanych do rodzin niewydolnych wychowawczo, a także rodzin z problemem alkoholowym, w tym z przemocą jest wsparcie asystenta rodziny, przy czym liczba rodzin objętych wsparciem asystenta nie może w danym miesiącu przekroczyć 15 rodzin.

Do tej formy wsparcia rodziny są kierowane poprzez pracownika socjalnego na podstawie jego wniosku do kierownika OPS , który podejmuje decyzję o zasadności przydzielenia rodzinie asystenta, bądź przez sądną wniosek np. kuratorów (jeżeli rodzina jest objęta dozorem kuratora) , placówek oświatowych , policji lub innej instytucji mającej wiedzę o potrzebie wsparcia rodziny w tej formie .

Asystent jest bliżej rodziny i jej problemów, a jego elastyczny, nienormowany czas pracy powinien być dostosowany do rytmu życia rodziny i jej realnych potrzeb. Jego rola polega na niesieniu pomocy rodzinom dysfunkcyjnym, z problemem alkoholowym, rodzinom w których występuje przemoc , z małoletnimi dziećmi. Polega na pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, socjalnych, w tym w prowadzeniu gospodarstwa domowego, planowaniu wydatków i innych obowiązkach rodzicielskich.

Oprócz pracy z rodziną asystent dokonuje półrocznej oceny pracy z rodziną, występuje w sprawach rodzin przed sądem, u kuratorów, pedagogów szkolnych i w innych instytucjach.

DANE STATYSTYCZNE Z PRACY ASYSTENTA RODZINY ZA OKRES OD STYCZNIA DO GRUDNIA 2021 ROKU W GMINIE LUBOMIA

<i>Lata</i>	<i>Liczba rodzin korzystających z usług asystenta rodziny</i>	<i>W tym przydzielonych przez sąd</i>	<i>W tym przydzielonych przez prac. socjalnych</i>	<i>Liczba sporządzonych pism do innych instytucji,</i>	<i>Liczba sporządzonych pism do sądu</i>	<i>Wizyty asystenta rodziny w różnych instytucjach w sprawie podopiecznych w tym Komisariat, szkoły, przedszkola, PCPR, Urząd Pracy, Przychodnie lekarskie</i>
2020	20	10	10	46	23	56
2021	21	6	15	35	29	75
2022	20	7	13	32	26	76

W roku 2021 i w 2022 r. wzrosła liczna rodzin , w których przydzielono asystenta na wniosek pracownika socjalnego. Związane to jest często ze zgłoszeniem problemu w rodzinie pochodzącym ze: środowiska (czasami anonimowym) , z placówek oświatowych, grup charytatywnych przy parafiach, członków dalszej rodziny, znajomych – monitujących problem , często alkoholowy w danej rodzinie.

Pomoc udzielana bezpośrednio na skutek zgłaszanych interwencji - a podejmowanych poprzez pracowników socjalnych, asystenta rodziny przedstawia się jak poniżej:

8. Podejmowanie działań interwencyjnych wobec sprawcy i ofiary przemocy.

Do osób dotkniętych przemocą (ofiary) kierowane są działania pomocowe takie jak:

1. informowanie o możliwościach uzyskania pomocy: prawnej, finansowej ,instytucjonalnej, przedstawienie prawnych aspektów stosowania przemocy

2. skierowanie na konsultacje medyczne, psychiatryczne,
3. skierowanie do udziału w grupie wsparcia dla ofiar przemocy,
4. w razie konieczności skierowanie (ofiary z pozostałymi członkami rodziny dotkniętymi przemocą, np. z dziećmi) do całodobowej placówki wsparcia dla ofiar przemocy,
5. skierowanie do udziału w grupach wsparcia dla osób współuzależnionych,
6. cykliczne wizyty w środowisku, wsparcie emocjonalne,
7. pomoc socjalna oraz finansowa w postaci zasiłków celowych, okresowych, opłacenia posiłków dla dzieci w szkole/przedszkolu.

Pomoc dzieciom z rodzin doznających przemocy:

1. objęcie rodziny pomocą asystenta rodziny,
2. objęcie dziecka/dzieci pomocą pedagoga szkolnego
3. pomoc w załatwieniu konsultacji w poradni psychologiczno-pedagogicznej, poradni specjalistycznej, skierowanie do pomocy terapeutycznej,
4. objęcie dziecka/dzieci pomocą psychologa z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) w Wodzisławiu Śl. lub Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej w Wodzisławiu Śl.,
5. udział rodziców w zajęciach psychoedukacyjnych i innych, uczących umiejętności wychowawczych np. szkoła dla rodziców i wychowawców (zajęcia w PCPR Wodzisław Śl.),
6. udział dziecka w zajęciach o charakterze wyrównawczym, kompensacyjnym lub profilaktycznym
7. pomoc materialna– zasiłki celowe, wypoczynek wakacyjny, dożywianie, stypendium szkolne,
8. powiadomienie sądu rodzinnego i nieletnich o sytuacji dziecka

Działania dotyczące sprawcy przemocy w rodzinie:

1. ustalenie uprzedniej karalności sprawcy przemocy, w tym za przestępstwo podobne (w razie uprzedniego skazania sprawcy przemocy ustalenie, czy został wobec niego orzeczony dozór kuratora sądowego, a w takim przypadku powiadomienie właściwego kuratora dla dorosłych o fakcie stosowania przemocy przez podopiecznego)
2. powiadomienie prokuratury
3. wszczęcie sprawy sądowej
4. wniosek o przyznanie rodzinie kuratora
5. zobowiązanie do leczenia odwykowego
6. poinformowanie o możliwościach prawnych dotyczących skierowania osoby stosującej przemoc w rodzinie na badanie przez biegłego w zakresie uzależnienia od alkoholu , a dalej na leczenie odwykowe (Komisja przy UG w Lubomia)
7. zobowiązanie do uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno - edukacyjnych
8. kierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych
9. interwencja i pomoc innej instytucji

9. Kierowanie do Ośrodków Wsparcia

Osoby dotknięte przemocą, ofiary przemocy domowej i ich dzieci - wymagające odizolowania od sprawcy są kierowane do Ośrodków Wsparcia. Najczęściej osoby te są kierowane do ośrodków oferujących całodobowe wsparcie z wyżywieniem, położonych najbliższej miejsca zamieszkania (np.: przy PCPR w Wodzisławiu Śl., do Domu Samotnej Matki „Maja” w Raciborzu), co jest ważne szczególnie w przypadku dzieci uczęszczających do szkoły na terenie naszej gminy, aby nie zmieniać nauczycieli czy kolegów.

W przypadku , gdy ofiara przemocy deklaruje chęć pobytu w placówce jak najdalej od miejsca zamieszkania sprawcy, OPS pomaga w znalezieniu ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy i ich dzieci na terenie całej Polski.

10. Pomoc poprzez projekty oraz programy pomocowe.

Osoby doznające przemocy jak i osoby stosujące przemoc mogą skorzystać z form wsparcia oferowanych przez instytucje działające na polu przemocy , w ostatnim czasie dostępnych także w formie on-line. Oferty (w formie do wyboru) realizowane przez PCPR Wodzisław Śl., lub w formie on-line na terenie całej Polski, obejmują, m.in.:

- spotkania z terapeutą ds. uzależnień /nałogów,
- spotkania z terapeuta dla osób współuzależnionych (ofiar przemocy),
- spotkań z terapeutą ds. przemocy,
- spotkań z psychologiem dla osób dorosłych oraz dzieci
- warsztaty „szkoły dla rodziców”
- programy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy(np. w
- trening kompetencji i komunikacji psychospołecznych,
- darmowe porady prawne (punkty w Wodzisławiu Śl. Radlinie, Pszowie, Rydułtowach)
- mediacje rodzinne,

ale także pomoc finansowa w formie zasiłków pieniężnych lub świadczeń rzeczowych (OPS Lubomia).

Informacje o dostępnych formach pomocy można znaleźć się na stronie OPS Lubomia.

11. Prowadzenie poradnictwa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Poprzez jednostki organizacyjne gminy takie jak: placówki oświatowe, gminny ośrodek kultury, a w szczególności poprzez OPS prowadzona jest akcja informacyjna dotycząca przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz informująca o rozwiązaniach pomocowych, wskazująca instytucje oferujące pomoc ofiarom przemocy ale też wskazujące działania wobec sprawców przemocy domowej.

Są to informacje w formie plakatów, ulotek, folderów, wydawnictw książkowych o charakterze edukacyjnym pozyskiwanych np. Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej, z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Fundacji działających na rzecz rodzin dotkniętych przemocą domową . Materiały te rozwieszane są na terenie wyżej wymienionych placówek, także urzędu gminy w: gablotach informacyjnych, na tablicach ogłoszeń, są rozdawane mieszkańcom gminy, szczególnie rodzinom dotkniętym przemocą.

12. Działania profilaktyczne realizowane ze środków profilaktyki p/alkoholowej.

Od 2011 r. OPS w Lubomi ze środków profilaktyki p/alkoholowej (z przerwą w latach pandemii covid-19)realizuje imprezy skierowane do dorosłych jak i do dzieci połączone z programami profilaktycznymi dotyczącymi uzależnień od alkoholu. Do imprez realizowanych cyklicznie należy: impreza Mikołajkowa dla dzieci oraz spotkanie opłatkowe dla osób samotnych i/lub niepełnosprawnych. W każdej z tych imprez uczestniczy ok. 100 osób.

IV. Adresaci i realizatorzy Programu:

Program przeznaczony jest dla mieszkańców Gminy Lubomia, głównie skierowany jest do:

1. Ofiar przemocy w rodzinie:
 - dzieci,
 - współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych,
 - osób starszych,

- osób niepełnosprawnych,
- 2. Sprawców przemocy w rodzinie.
- 3. Przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.
- 4. Społeczności lokalnej.

Koordynatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubomi przy współpracy z:

- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - Policją,
 - Placówkami Oświatowymi,
 - Zakładami Opieki Zdrowotnej,
 - Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
-
- Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Wodzisławiu Śląskim,
 - Prokuraturą Rejonową w Wodzisławiu Śląskim,
 - Organizacjami pozarządowymi (Zespoły Charytatywne przy Parafiach),
 - Sądem Rejonowym w Wodzisławiu Śląskim.

V. Monitorowanie programu

Monitorowanie programu polega na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach Programu - od podmiotów zaangażowanych w jego realizację.

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubomi będzie co roku przedkładał Radzie Gminy Lubomia raport z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Lubomia.

VI. Źródła finansowania

Źródłami finansowania zadań Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Lubomia mogą być:

1. Środki własne gminy:
 - a) Zaplanowane na dany rok budżetowy w Ośrodku Pomocy Społecznej w Lubomi
 - b) Pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Dotacje z budżetu Państwa.
3. Środki unijne w ramach projektów unijnych.